

Strategische anarchie heerst in Hongkong

Beelden van gestrande reizigers en geweld in Hongkong gaan de wereld rond. De activisten gebruiken **nieuwe guerrillatactieken** om de politie te slim af te zijn. Niet zonder succes.

Een reiziger geeft haar koffer aan een veiligheidsagent terwijl ze probeert de vertrekgate van de door betogers bezette luchthaven van Hongkong te bereiken. © AFP

PASCAL LAUREYN
HONGKONG

Zelfs als onze protestbeweging faalt, zal Hongkong nooit meer hetzelfde zijn. De hele wereld weet nu wat de kracht van onze stad is, waar wij voor staan.' Op de luchthaven deelt Jennifer (20) een manifest uit aan de reizigers. In het Mandarijn, het Kantonees en het Engels legt ze uit waarom de inwoners van de Britse oud-kolonie betogen tegen de regering en de Chinese inmenging. Een geïrriteerde Chinese zakenman kiest het verkeerde publiek voor zijn grieven en krijgt enkele klappen van doorgewinterde vrijheidsstrijders.

Samen met duizenden in het zwart geklede demonstranten voert Jennifer al enkele dagen actie in de aankomsthal van een van de drukste luchthavens ter wereld. De vreedzame protesten tegen een controversiële uitleveringswet zijn geëvolueerd naar intensere acties waarbij vrije verkiezingen worden geëist. Gisteren en eergisteren slaagden de manifestanten er zelfs in de luchthaven lam te leggen. De imagoschade voor Hongkong is groot.

Organisch

Voor de bezetters was dat grimmige machtsvertoon een geslaagde strategie. De betogers kregen een internationaal platform aan de belangrijkste poort tot de stad. De locatie van de actie is dus goed gekozen. Maar niemand weet wie die keuze gemaakt heeft. 'De acties worden niet gestructureerd op touw gezet', zegt Jennifer. 'Want één persoon of één organisatie kan niet alle verschillende meningen vertegenwoordigen. Daarom groeit zo'n actie organisch. Het enige waar we het allemaal over eens zijn, is dat de Chinese inmenging in Hongkong moet stoppen.'

Dat is typerend voor de nieuwe manier van demonstreren in Hongkong. Eerdere protesten in 2014 en 2016 draaiden rond

KORT

De activisten van Hongkong hebben lessen getrokken uit eerdere, mislukte acties.

In de plaats van op een handvol leiders vertrouwen ze nu op zelfregulerende principes als in een bijenkorf.

De coördinatie verloopt niet meer via megafoons maar via beveiligde apps. Online worden voortdurend tips en ervaringen uitgewisseld.

Zelfs relatief kleine groepen kunnen daardoor een financieel centrum als Hongkong ontwrichten, terwijl de politie, ondanks een steeds gewelddadiger optreden, achter de feiten aan loopt.

een statische straatbezetting, geleid door enkele bekende gezichten. Die acties waren een mislukking, maar wel leerrijk. Nu organiseren de betogers zich spontaan. Ze vertrouwen meer op enkele zelfregulerende principes als in een bijenkorf. Het anders zo ordelijke verkeer in Hongkong wordt geregeld verstoord door kleine guerrillaoperaties.

'Wees als water', een citaat van de Hongkongse acteur Bruce Lee, is de strijdkreet van de demonstranten geworden. Ze spelen een kat-en-muisspel met de oproerpolitie die ze uitdagen met scheldpartijen en projectielen. Als de agenten chargeren, verdwijnen de demonstranten om snel daarna ergens anders op te duiken. Dat schept de indruk dat een relatief kleine groep van demonstranten een financieel centrum van wereldformaat kan ontwrichten.

De coördinatie gebeurt niet meer met megafoons, wel via de beveiligde app Telegram. Die wordt onder andere gebruikt om politiebewegingen of vrijwillige

stranten op een iPhone te zien verschijnen.

Op een onlineforum worden nieuwe ontwikkelingen besproken en verspreid. Toen politieagenten reflecterende folie op helmen en schilden bevestigden om hun identiteit te beschermen, werd die tactiek dankzij het forum onmiddellijk overgenomen door de demonstranten.

De activisten creëren ook betoverende symbolen van verzet. Toen een student-leider werd opgepakt omdat hij laserpenen bij zich had, verzamelden honderden demonstranten aan het Museum of Space om zijn arrestatie aan te klagen. Met honderden laserpenen creëerden ze een feestelijk schouwspel op een koepel. De speelse connotaties met sciencefiction klaagden de absurditeit van het robotachtige politieoptreden helder aan. Dat soort protesten is sterk en doeltreffend. Geen rubberen kogel kan daar iets aan veranderen.

Straatvechters

Ondertussen wordt het verzet van de straatvechters harder. Begin juli bestormden demonstranten het gebouw van de wetgevende raad. De muur van de vergaderzaal werd beklad met graffiti. 'Jullie heb ons geleerd dat vreedzame marsen niet werken', stond er te lezen. 'De regering van Hongkong is veel gewelddadiger dan wij. Ze heeft veel meer macht. Daarom vind ik dat wij ook geweld mogen gebruiken', zegt Sim Ming. De jonge vrouw demonstreert elke dag, ook 's nacht staat ze op de barricades.

'Dit is het eindspel, de laatste veldslag', zegt een gemaskerde activist aan het Museum of Space, waar groene laserlichten een politiedrone in het vizier nemen. 'Als wij het niet doen, zal niemand het doen.' Het is afwachten of het begin van het academiejaar in september het vuur van deze demonstranten zal aanwakkeren of uitdoven. Ondertussen houdt de Chinese politie grote oefeningen in de stad Shenzhen, net over de grens.

chauffeurs te lokaliseren. Een nieuwe webshop verkoopt beschermkledij. De demonstranten gebruiken AirDrop van Apple om boodschappen rechtstreeks van smartphone naar smartphone te versturen. Het is in Hongkong niet ongewoon om gevraagd propaganda van de demon-

'Dit kan zwarte zwaan zijn'

De chaos in Hongkong bedreigt niet alleen de stabiliteit van de stad en die van China. Ook de wereldwijde beurzen en de economie lopen gevaar. Dat zegt de meesterbelegger Steve Eisman.

BAS VAN DER HOUT

In Hongkong woedt een strijd tussen demonstranten en politie. De beurzen zijn er niet gerust in en dat lijkt terecht. Hongkong is een belangrijk financieel centrum en het kan dus de katalysator voor een nieuwe crisis zijn.

De opstapeling van schadelijke elementen voor de wereldeconomie is al maanden bezig. Al sinds eind vorig jaar zien we een wereldwijde groeivertraging. Daarnaast zijn we getuige van een steeds meer escalerend handelsconflict tussen China en de VS.

De Hongkongse chaos dreigt de katalysator te worden die de reactie tussen de verschillende schadelijke elementen kan versnellen. Maandag bleek hoe zwaar de situatie uit de hand aan het lopen is. Toen legde een grote groep demonstranten de luchthaven lam, waardoor de directie alle vluchten moest schrappen. Ook gisteren moesten alle vertrekkende vluchten worden geannuleerd. Dat is een gevaarlijke ontwikkeling in een van de grootste financiële centra van de wereld.

Als de chaos in Hongkong nog escaleert, zal dat een impact hebben op de wereldwijde economie.

Steve Eisman, belegger die Amerikaanse huizenmarkt voorspelde

Hongkong kon uitgroeien tot zo'n sterk financieel centrum door zijn sterke instellingen en goed ontwikkelde rechtssysteem. Daarom heeft het een hogere kredietstatus dan China en erkennen toezichhouders van ontwikkelde landen ook de Hongkongse aandelenmarkt als 'ontwikkeld'. De aandelenmarkt is de vierde grootste van de wereld.

Daarnaast is Hongkong een belangrijke verbinding van China met de wereld. Het zakenblad The Economist meldde onlangs dat 70 procent van het kapitaal dat in Hongkong wordt opgehaald bedoeld is voor Chinese bedrijven. Bij een escalatie dreigt die belangrijke link weg te vallen, wat ook de groei van China in gevaar brengt.

Steve Eisman - de belegger die naam maakte omdat hij de crash van de Amerikaanse huizenmarkt voorspelde - denkt dat Hongkong een zogenaamde zwarte zwaan kan zijn. Dat is een onverwachte gebeurtenis die grote negatieve financiële of economische gevolgen kan hebben.

'Ik denk dat de potentiële zwarte zwaan, als er op dit moment een zwarte zwaan is, de chaos in Hongkong is. Als de chaos nog escaleert, zal dat een impact hebben op de wereldwijde economie', zei Eisman aan de Amerikaanse zakenzender CNBC. De grootste zorg van de meesterbelegger is dat de onrust in Hongkong een mogelijke handelsdeal in gevaar kan brengen. China schuldt de VS ervan een aanstichter te zijn van de onrust in Hongkong.